

Plans de cal Xamal

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fals
Emplaçament Des del mas del Grauet cal pendre el camí que puja directament a la costa ubicada al darrera

Coordenades:

Latitud: 41.75669
Longitud: 1.70324
UTM Est (X): 392196
UTM Nord (Y): 4623575

Classificació

Número de fitxa 08084-128
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia Zona d'interès
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Diversos
Fitxes associades:
[Història de cases amb nom](#)
[Tina de can Pere Negre](#)
[Tina de cal Xamal](#)
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dl., 19/12/2005 - 01:00

Descripció

Es tracta d'un espai format per l'altiplà que corona la muntanya anomenada "La Costa", o "Costa de Cal Xamal", que s'exten de forma paral·lela entre els plans de Camps i Fonollosa i els de Fals, efectuant la funció de línia divisòria. La falda ubicada a migdia de la costa pertany a l'extensió del mas del grauet, mentre que la falda de la costa que s'exten al nord de la costa, forma part del Bosc del Querol i és propietat d'aquest mas. L'altiplà superior resulta una planuria conreuada, on s'alternen clapes de bosc i cereal, i que pertanyien a l'antic mas de Cal Xamal, avui dia en ruïnes. El nom de costa de Cal Xamal ve donat per l'existència d'aquest mas als altiplans superiors. Malgrat que cal pensar que en origen es tractava de rompudes fetes pel conreu de la vinya, i els nombrosos testimonis de feixes abandonades així ho inidiquen, actualment només compta amb algunes hectàries de cereal, i espais ocupats per bosc de pinassa crescut sobre les feixes.

Observacions:

L'existència d'antics conreus de vinya a la costa del Xamal, resta testimoniada per la presència de dues grans tines localitzades en aquesata costa: La de Pere Negre i la del Xamal, pertanyent a la casa.

Història

L'aspecte general ofereix el paisatge actual ve determinat per la presència de rompudes i cultius diversos al llarg del temps. Cal pensar que originalment degué tractar-se d'un espai de conreu molt marginal, ubicat sobre l'altiplà d'una costa. La rompuda general del bosc degué produir-se a mitjans del segle XVIII en ple període d'expansió de la vinya. La presència de marges de vinya indica que tota la costa fou aterrassada per tal de plantar-hi vinya. D'altra banda el mas de Cal Xamal cal situar-lo arquitectònicament també a mitjans del segle XVIII, coincidint amb el conreu de la costa. La presència de la vinya també ve donada per l'existència de dues grans tines: la de Cal Xamal i la de Cal Pere Negre. L'arribada de la fil·loxera degué produir la mort de la vinya i la diversificació del conreu introduint el cereal. A més a més el pí blanc deugé anar creixent de forma progressiva sobre les antigues feixes fins a donar l'aspecte actual a la costa. La casa de Cal Xamal estigué habitada fins la dècada del 1940 quana tingueren lloc els aconteixements que finalitzaren amb l'assassinat del seu propietari i l'abandonament definitiu de la casa. Actualment es troba en ruïnes.

